

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben hához hozva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétéfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáca-utca 3.

Asszerkesztőség kéziratok visszaadását vagy megőrséere nem vállalja.

Előfizetők és hirdetősek a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Budapest és a vidéki városok.

Valóban megindító látványosság lehetett Sopronban a polgármesterek legutóbb tartott kongresszusán, amikor a vidéki városok vezetői szinte tüntetőleg ölelték keblükre Budapest székesfőváros polgármesterét és megfogadták, hogy ezentúl a vidéki városok karöltve fognak munkálkodni a székesfővárossal egymás fellendítése érdekében. Budapest és a vidék ölelkezése nem mindennapi látványosság, főleg, ha ez az ölelkezés igazán testvéries és komoly s nemcsak afféle szinpad-i ölelkezés, amikor egy gyönyörű szerelmikettős közepette a primadonna a hőszermes keblére borul s át is ölelik egymást, de azon közben beleharapnak egymás fülébe.

A multban ugyanis úgy volt, hogy Budapest székesfőváros semmit sem adott a vidéki városoknak és semmit sem tett az érdekükben, hanem ellenkezőleg a székesfőváros mostani nagyságát s jóformán mindenét annak köszönheti, amit a vidéktől elvont. Semmi kifogásunk az ellen, ha egy ország fővárosa, aminek a fejlődéshez megvannak a szükséges természeti kincsek is, a maga erejéből fejlődik és fejlődésével tulszárnyalja az ország többi városait. Jogosan lehet azonban kifogásolni azt, amikor egy várost az ország többi városainak a rovására fejlesztenek mindenféle mesterséges eszközökkel. Budapestet elsősorban is vasuti gócponttá tették. Semmiféle árucikk nem juthat el a vidéki városokba anélkül, hogy Budapestet meg ne járta volna. Budapest kulturális központtá is fejlődött, de nem a maga erejéből, hanem a mindenkori kormányok különös kedvezéséből. Az elemi iskolákat kivéve Budapest székesfőváros a maga erejéből egyetlen kulturális intézményt sem teremtett, kivéve talán az akvinkumi muzeumot, vagy a fővárosi muzeumot, amelyek arról nevezetesen, hogy a felügyelő szolgán kívül senki sem látta, mert senki sem tudja, hogy hol vannak. Ezzel ellentétben, ha vidéki városban létesül valamely kulturális intézmény, az tulnyomó részben az illető város anyagi erejéből jön létre. Budapestet közgazdasági központtá is fejlesztették, amiből a vidéki városoknak az a hasznuk van, hogy kénytelen-kelletlen be kell venniök, sőt bizonyos mértékig meg is kell

emészteniök minden ferde közgazdasági és szociálpolitikai irányzatot, amit Budapest székesfőváros diktál részünkre.

És így tovább. Budapest székesfőváros volt mindig az a bizonyos francia regényekben szereplő kendőzött kisasszony, akit a férj elhalmoz mindentéle ékszerrel, amelyek árát azonban a feleségének a konyhapénzéből s gyermekeinek tandíjából szokott elvonni. Éppen ezért gyanus nekünk az, amikor a székesfőváros kooperációra szólítja fel a vidéki városokat. Sopronban valami nagyszabású bankról volt szó, melyet a vidéki városok akarnak megcsinálni, hogy város fejlesztési célokra olcsó pénzforráshoz jussanak. Úgy látszik tehát, hogy a székesfővárosból a bankó susogás váltotta ki a testvéri érzéseket. Lehet azonban, hogy Budapest polgármesterének testvéri ölelkezésre szóló felhívása teljesen önzetlen volt, ami ha valóság, akkor az a fővárosi politikának csodálatos változását jelentené.

Úgy látszik, hogy a szervezkedő vidék kezd imponálni a fővárosnak, amelynek vezetői eddigelé minden vidékit, legyen az ember, állat, vagy intézmény, ez alá a gyűjtőfogalom alá vonták: mucsai.

Talán éppen a szervezkedés nap nap után kibontakozó nagy arányai készítetik a székesfővárost arra, hogy felkinálkozzék a szervezkedés vezetőjeül. Ha ez így volna, végtelenül sajnáljuk a főváros vezetőinek naivítását, mert hiszen éppen a székesfővárosnak kellene éreznie azt, hogy a vidéki városok szervezkedése igen nagy részben a székesfőváros ellen irányul.

Ezt a dolgot különben a vidéki városok kiküldöttei eléggé érthetően tudtára is adták Budapest polgármesterének a soproni kongresszuson. Ugyanis Budapest barátságos invitálására, hogy a jövő kongresszust a székesfővárosban tartsák meg, az volt a válasz, hogy esetleg ott fogják tartani, ha más város nem hívja meg a polgármestereket. A vidéki városok vezetői ma még tehát huzódoznak a székesfővárossal való ölelkezéstől, ami a fentebb elmondottakat figyelembe véve, elég érthető dolog. Ismerni kell ezt a régi közmondást: Timeo Danaos et dona ferentes.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, szeptember 14.

Berzeviczy Albert elnök 10 óra után nyitja meg az ülést.

A mult ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül hitelesítik.

Elnök bemutat két kassai feliratot a gyermekvédelmi törvény módosítása és a katonai fuvardíjak felemelése, három budapesti népgyűlésnek Justh Gyula által ellenjegyzett kérvényét a sajtószabadság törvényes biztosítása, Balassa-Gyarmat, Kunágota, Kiskunhalas község feliratait a véderő javaslatok ellen és az általános titkos választójog tárgyában.

Elnök megteszi szokásos előterjesztését a kérvényekre vonatkozólag, amelyekre **Kun Béla** ellenindítványt terjeszt elő.

Az ellenzék természetesen minden esetben névszerinti szavazást és annak a következő ülésre való halasztását kéri.

Elnök így rendelkezik.

Következtek ezután napirend szerint a mai ülésre halasztott névszerinti szavazások.

Három névszerinti szavazás megejtése után, az indítványozók visszavonván ellenindítványukat a Ház áttért a véderő javaslatok általános tárgyalásának folytatására.

Szabó István (zámolyi): Ez a javaslat 142 millióval emeli a terheket, de ez még mind Andrássyt Bécsben kigunyolták, mert a katonai kérdéseket rendezni akarta. Pedig történelem bizonyítja, hogy lelkesedés nélkül, pusztán vasfegyelemmel, nem lehet a hadseregre támaszkodni. A két éves szolgálat kivételeket tesz, lehet rossz megoldás. Részletesen szól a hadsereg mizériáiról. Kéri a család fentartók segélyezését, melyben nálunk semmi sem történik. A fuvarozás kérdése nincs a polgárság előnyére megoldva. A haditengerészet által követelt óriási áldozat felülmúlja erőnket, mert a flotta program szerint a csatahajók szaporítása nem 1916-ig, hanem 1921-ig terjed.

A javaslatot nem fogadja el, az ülés végéig beszél.

Az ülés vége fél 2 órakor.

Változások a hadügyminisztériumban. A közös hadügyminiszter távozásával kapcsolatban többféle változás lesz a közös hadügyminisztériumban. A »Zeit« ma reggeli száma azt jelenti, hogy Schönaichhal együtt eltávoznak **Krobotin** és **Hoffmann** osztályfőnökök is. **Hoffmann** Hugó helyére valószínűleg **Szurmay** vezérőrnagy, a magyar honvédelmi minisztérium első osztályának főnöke kerül. Más hírek szerint **Hoffmann** utóda nem **Szurmay**, hanem valamely tényleges szolgálatban levő magyar tábornok, még pedig valószínűleg **Kolossváry** volt honvédelmi miniszter lesz.

Felülmulhatatlanok

tartósságban a
Moskovits-féle

anatómiai gyermekcipők.

Elárúsítás: Gyári fiókküzletben Kosuth Lajos-utca 5. szám.
TELEFONSZÁM: 834.

és a Fő-u. fiókban ideiglenesen szeptember 15-ig Rákóczi-út 5. sz. alatt Weiszlovits-házban, Huzella M. üzletével szemben.
TELEFONSZÁM: 687.

Városi közgyűlés.

— Első nap. —

Alig hiányzott 2—3 perc 3 órából s még csak 8—10 városatyá beszélgetett a közgyűlés melletti kisteremben. Csupa 48-asok. Dr. Adorján Emil volt a központ s ahol ő van, ott elmaradhatatlan a tréfa.

Meg is jegyezte mindjárt:

— Tiszta a levegő, csupa 48 asok vagyunk, most leszavazhatnánk a verségi átíratot.

Egyszerre belépett dr. Adorján Armin.

— Na Emil már oda az összhang s éppen a testvéred rontotta el — szólalt meg az egyik kuruc.

Amint a 3 órát ütötte, nyílt a főispáni hivatal ajtója s belépett Hlatky Endre főispán. Kezdetét vette a gyűlés.

Hosszabb vita kerekedett mindjárt a polgármesteri jelentés kapcsán; de a zárszámadásnál élénkült meg igazában a közgyűlés.

Nem is sok ügyet végeztek el az első napon s ma folytatják a tanácskozást.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Hlatky Endre főispán elnökölt.

A bizottság tagjai közepes számmal voltak jelen.

A polgármester a közigazgatásra vonatkozó adatokon kívül felhatalmazást kér, hogy okt. 6-án az aradi vértanúk emlékére rendezendő gyászünnepélyen, a jelentkezőkkel a várost képviselhesse.

Bejeleníti még a köztisztaság tárgyában elrendelt intézkedéseket, amelyeket pénteki lapunkban közöltünk.

Felhasználások a jelentéshez.

Dr. Adorján Emil a jelentés kapcsán felszólt. Helyesli a köztisztasági intézkedéseket. A locsolásra nézve kérdezi, hogy miért nem veszik igénybe a locsoló csapokat? Most van elég víz. — Másik kérdés az, hogy a csatornázást felemlíti a jelentés, de arról hallgat, amit egyik mérnök jelentett, hogy egyes szakaszok rossz anyagból, rosszul vannak készítve. De érthetetlen, hogy ilyen beadványról a szakbizottságot sem tájékoztatják. Mielőbb tárgyalja ezt a beadványt a csatornázási bizottság.

Rimler Károly válaszol, hogy a locsolásról már intézkedtek. — A csatornázásra vonatkozó beadványról ő nem tud, mert távol volt. Azonnal megteszi az intézkedéseket.

Köszeghy József kijelenti, hogy a locsoló csapokkal már locsolnak. Tűzcsapokkal nem lehet locsolni, mert rengeteg vizet fogyasztanak. — A csatornázásnál egyik, a csatornázással nem foglalkozó mérnök vélt hibákat. Mikor ő hazajött intézkedett, hogy a rossz csöveket külön tegyék. Ő teljesen felel az összes csövekért. Ami némi hiba volt, kijavították.

Dr. Adorján Emil: Szakmérnök emelte a vádakat. Mivel a főmérnök felelősséget vállal, ezt jegyzőkönyvbe iktassák.

Rimler Károly arra tesz határozott ígéretet, hogy a beadványt a szakbizottság azonnal tárgyalja.

Balogh Döme az utcák kövezése tárgyában szólal fel. Most 2 koronáért burkoltat négyzetméterenként a mérnöki hivatal. Kockakövel kellene burkoltatni, amelyért évtizedekig jótállanak. A kövezési vállalkozó azért mondott le a munkáról, mert nagyon nehezen kapta meg a pénzt.

Rimler Károly és Köszeghy József válaszolt. A régi kövező lemondott, s felhívásra 3 más vállalkozót bíztak meg.

A polgármester jelentését tudomásul vették.

Tudomásul vették a belügyminiszter leiratát, amelylyel az új gyámhatósági szabályrendeletet jóváhagyta.

A zárszámadások.

Ezután rátértek az 1910. évi zárszámadásra.

Dr. Adorján Emil financiai szempontból bírálja a zárszámadásokat. Hogy gazdálkodott a tanács. Örvendetes, hogy a bruttó pénztári maradvány 124,000 korona, a tényleges maradvány pedig 209,000 korona. De ezt nem a tanács gondossága okozta, hanem az, hogy a bevételek busásan emelkedtek s hogy magasabb városi adót szedtek, mint ami szükséges lett volna. A költségvetés tárgyalásánál rámutatott, hogy a csatornázási adó nem kell, az óvoda adó leszállítható, s a városi pótdó 5 százalékkal szállíttassék le, de ezt leszavazták. Most a zárszámadás megmutatta, hogy indokolatlanul vetették ki a magasabb összeget. Foglalkozik az óvodák államosításával, s ebből mutatja ki, hogy az óvodai pótdó leszállítása nem lehetetlenség, mint sokan állítják. Bizonyítja, hogy a városi pótdót is lehetett volna 5 százalékkal alacsonyabbra venni, mert az állami adó úgy is 25—30 százalékkal emelkedik. Ez évben is százezer koronával több jön be. A tanács felületesen járt el, mikor az adó-kivető bizottságot megalakította. Fel kell frissíteni a bizottságot. (Úgy van! Zaj.) Reméli, hogy ezeknek tanulságait a tanács levonja s ezen reményben a zárszámadást általánosságban elfogadja.

Rimler Károly válaszában felhívja, hogy a mostani 209,000 korona maradvány az előző évi 180,000 korona maradványt is magában foglalja. A maradvány az átírási illetékből és a helypénz felemeléséből ered, ha látjuk, hogy ezek a bevételek állandók, az 1912. évi költségvetésnél ő is a közköltő leszállítása mellett lesz. (Eljenzés.) A kövezési bevételeket csak kövezésre szabad fordítani. A csatornázás után a nagy kövezéshez a városnak hozzá kell járulni, mert a kövezetvám nem bírja. A maradványból már 170,000 koronát megszavaztak iskolákra számára. Most jön a kolera elleni védekezés, ez is a pénztári maradvány terhére megy. Fejtegeti, hogy az óvodai adó leszállítása kivihetetlen, de megpróbálható, erről gondoskodik.

Általánosságban a zárszámadást elfogadták s a részletekre tértek át. Ennek során a legérdekesebb Weislovics Emil indítványa, aki egy bizottság kiküldetését kérte, hogy a beszállásosi törvényből állapítsák meg, miszerint kötelesek-e a gyakorlatra bevonult katonákat is beszállásolni, mert szerinte csak az átvonuló katonák beszállásolásával terhelhetők a polgárok. — A többség azonban az indítványt mellőzte.

A zárszámadást részleteiben is elfogadták,

A 60.000 korona segély.

A tanács előterjesztést tett a 60.000 korona államsegély felosztásáról.

Weislovics Gyula, Balogh Döme és Rimler Károly felszólalása után a tanács javaslatát fogadták el.

A csendőrségi iskola.

A csendőrségi iskola építésére nézve javasolja a tanács, hogy a munkálatok Incze és társa cégnek, valamint helybeli kisiparosoknak adassanak ki. A tanács javaslatát elfogadták.

A vilamosmű kéményének építését, a tanács javaslatához képest, Heinrich H. L. cégnek adták ki.

Vita az auto körül.

A tanács javasolja, hogy a Rimanóczy-szálloda részére egy autóbust szerezzenek be 14.000 koronáért.

Weislovics Gyula ellenzi az autóbust beszerzését s indítványozza, hogy a város adja ki bérbe a szállodát.

Rimler Károly jelzi, hogy a szálloda forgalma fokozatosan emelkedik s így bérbeadásra szükség nincs. — A mai állapotot fentartani nem lehet az omnibuszszal. Így szükség van modern közlekedési eszközre.

Fried Ferenc felszólalása után Rimler Károly kimutatja, hogy a takarékbán 104.000 korona van, s ez évben már 33.000 korona tiszta haszon van. Várjanak pár évet. Kiváló, becsületes ember áll a szálloda élén. Állandóan felügyelet alatt tartják a szállodát.

Balogh Döme ellene van a bérbeadásnak. A hiba ott van, hogy a lovakkal nem gazdálkodnak.

Az autóbust beszerzését elfogadják.

Interpellációk.

Este 6 órakor áttértek az interpellációkra.

Dr. Löblé László a velencei part rendezését sürgette.

Pásztor Ede aziránt interpellálja a polgármestert, hogy a város hónapok óta fel van turva. A csatornázási munkát egyik utcában félbehagyták. Bethlen-utca burkolását sürgeti.

Rimler Károly polgármester mindkét felszólalásra megnyugtató ígéretet tett. Kéri a közönséget, hogy most legyen türelemmel, mert a csatornázás nagy munkájával sok baj van, de jövőre teljesen befejezik.

Weiss Lajos azon régi panasznak ad kifejezést, hogy a város a kereskedők és iparosok számláit késedelmesen fizeti ki.

Rimler Károly polgármester kéri, hogy konkrét eseteket közvetlen neki hozzák tudomásul.

Hlatky Endre főispán kérte, hogy ha konkrét eset felmerül, azt ő hozzá is jelentse be.

Cseregély Jenő kifogásolja, hogy a Bunyitay-liget mellett levő utat elzárták a forgalom elől.

Komlóssy József kijelenti, hogy éppen a sétáló közönség érdekében történt az intézkedés. Naponként 30—40 iga kavicsot és homokot szállított s ezek csinálták a nagy port felhőt.

A válaszokat tudomásul vették.

A közgyűlést ma, pénteken délután folytatják.

A trónörökös ome. Bécsi tudósítónk jelenti: Udvari körökben érdekes megfigyelésről beszélnek mostanában. Arról van szó, hogy az utóbbi időkben Ferenc Ferdinánd trónörökös minden hivatalos íráson, táviratban, levélben magát egyszerűen csak Ferenc trónörökösnek írja alá és a Ferdinánd nevet következetesen elhagyja minden aláírásban. Tegnap is például egy táviratot küldött a Salzburgban ülésző műemlékvédő kongresszushoz és a táviratot is csak így írta alá: Erzhzog Franz. Mindebből azt következtetik, hogy a trónörökös hivatalosan is csak az egyik nevet akarja használni és ha majdan a királyi korona a fejére száll, csak Ferenc király akar lenni.

Első! Nagyváradai Selejtes Cipőáruházban
mindennemű gyermek-, női- és férficipők **igen olcsó árban**
vásárolhatók!
Belvárosi Takarékpénztár épületében. Barcs-palota Széchényi-tér 2. szám.

Gróf Széchényi Miklós Debrecenben.

A püspök bérmauton.

Lázus érdeklődéssel, meleg szeretettel várják Debrecen falai között gróf Széchényi Miklós v. b. t. t. nagyváradai püspököt, aki a bérmautas alkalmából érkezik oda. A társadalom minden rétegéből, valláskülönbőség nélkül készülődnek.

Hivei az új főpásztor iránt tóplált ragaszkodásnak és szeretetnek, mások mély tiszteletüknek igyekeznek ez alkalomból kifejezést adni.

Eklatáns jele ennek már az a körülmény is, hogy a Debrecenbe érkező püspököt minden felekezet, minden előkelő testület küldöttség útján üdvözi. A tisztelgők sokasága pedig nagy és fényes névsort ölel fel.

A fogadtatás maga is egyre nagyobb arányokat ölt. A vasuti állomásnál most már az összes kath. egyesületek megjelennek, szombaton este pedig a *kath. Népszövetség* helyi szervezete *lampionos menet* rendez a főpásztor tiszteletére. A több mint háromszáz lampionnal ellátott s impozáns látványt nyújtó csoport, szombaton este hat órakor a Varga- fiiskola udvarán gyülekezik. Onnan indul el este fél 8 órakor az Egyetértés zenekarával s a Varga, Szent-Anna-, Piac-, Kossuth- és Batthyány-utcákon végig haladva vonul a *kath. plébánia* elé. A *Szent László dalárda* éneke után *Lakatos József*, népszövetségi csoportvezető fogja a püspököt üdvözölni. Beszéde után a menet a Sz. Anna-utca végén levő görög kath. templom előtti térre vonul, ott oltják ki a lampionokat s a tömeg széteszlik.

Este fél kilenc órakor az *Iparos Dalegylet* *szereplését* ad gróf Széchényi Miklós püspök tiszteletére, amely alkalommal *Horkay Lajos*, mint a dalárda elnöke, mond üdvözlő beszédet.

Kilenc órakor lesz a *második szereplés*, a melyet a *Városi Dalegylet* ad a püspöknek s ez fogja összeválogatott dalszámaival az ünnepelés napját bezárni.

Másnap, vasárnap reggel már hét órakor lesz a bérmautas megelőző nagy mise a róm. kath. templomban; amely alatt az egyházi zene és énekkar működik a kóruson. A misét gróf Széchényi Miklós püspök mondja s utána predikációt tart. A bérmautas a predikáció után veszi kezdetét.

A templomban tartandó nagy misével egyidejűleg a róm. kath. főgimnázium udvarán felállított oltárnál is lesz mise; mivel lehetetlenség, hogy a templomba a bérmautasok mind beférjenek. *Kétszernél több* gyermeket bérmautas meg gróf Széchényi Miklós püspök. Ennyi eddig a bérmautasok száma. Ehhez jön még a Svetits leánynevelő intézetből bérmautasok száma, akik csak ma adják be bérmautasait. A bérmautas előreláthatólag délután egy óráig fog tartani.

Fél kettőkor lesz a diszebed, melyet Gróf Ferenc prépost-plébános ad a püspök tiszteletére. Erre a diszebedre a debreceni társadalmi élet kitérőjei hivatalosak. A diszebed után gróf Széchényi Miklós püspök elutazik Debrecenből.

A Beöthy Ödön-utcai rablás.

Tegnap virradóra a nagyváradai rendőrségnek minden tagját talpraállította az a hír, hogy a város egyik legforgalmasabb helyéhez, a Szent László-térhez mindössze pár méterre, vakmerő betörést követtek el fegyveres betörők. A hír a főispánnak is tudomására jutott, aki nyomban jelentést tétetett a rendőrséggel a történetek felől. A betörés híre mindenfelé megbotránkozást keltett és érthető félelmet is idézett elő, amennyiben a betörést a sztrájk következményének tulajdonítják és attól tartanak, hogy a szerda hajnali betörés csak kezdete a betörések sorozatának.

A vakmerő betörésről a helyszínen járt munkástársunk a következőket adja:

**Uram! Pénzt,
mert lövünk!**

A Szent László-térről a Beöthy Ödön (rég Magyar)-utca felé fordulva, baloldalt, mindjárt szemünkbe tűnik egy sötétzöldre festett ház, mely előtt több ember álldogál.

A falon aranyozott betűkkel írott tábla függ Grünstein Sámuel fakereskedő nevével. Belépünk az udvarra, fenyő fák s virágágyak között érünk el egy társasághoz, ahol izgatottan tárgyalnak. Az udvaron, mindenütt a legnagyobb rend, sehol semmi nyoma annak, hogy az éjjel itt vakmerő betörők jártak. Kérdéseinkre Székely (Grünstein) Lajos a kereskedő fia a következőket mondta el:

— Az este rendes időben feleltem le. Már mindnyájan aludtunk, amikor én a folyosó felől zajt hallottam. Az öcsém nem volt odahaza, mindég későbbben szokott hazatérni és én azt hittem, hogy most is ő jön, ezért nem tulajdonítottam különös súlyt a zajnak. A zaj azonban nőtt és közelgett. A szobám ajtaja nem volt bezárva. Mikor a zaj már közvetlen ajtóm elé ért, felültem az ágyban és kiszóltam:

— Ki az?! Felelet helyett kinyitott az ajtó és egy alak lépett be, majd egy másik és harmadik. A három alak csaknem egyszerre mondta:

— *Uram! Pénzt, mert lövünk*, miközben három revolvercső volt fejemnek irányítva. Erre én felakartam kelni, mikor a banda egyik tagja gyufát gyújtott és a másik hozzám ugrott.

— Ne mozduljon, mert lövök. Adják elő a pénzüket.

Amíg ez az ember beszélt, addig egy másik az ágy mellett levő ruháimat kikobozta. A mellényem zsebéből elvitték az órámat és a pénztárcámat.

A tárcában kevés pénz volt, az összes kár nem több 80 koronánál. A történetek zájára a szomszédos szobában alvó édes atyám felébredt és kiszólt:

— Ki az?

Ebben a pillanatban az egyik alak atyám elé ugrott és revolvert szegezett feléje.

— *Adják ide a pénzüket, mert lövünk*. Adja ide a kassza kulcsát.

— A paracsnak előbb nem akartak eleget tenni, mire a rabló türelmetlenkedni kezdett.

— Ott van a ruhámban! Adta meg a felvilágosítást a megrémült kereskedő. Gyufával dolgozott a betörő és így nehezen tudott kikutatni.

— Nézzék, ne ellenkezzenek. Jusson eszükbe az edelényi gyilkosság. Ha nyugodtan engedelmeskednek, nem lesz semmi bajuk, de ha ellenkeznek, nagy baj lesz.

— Hát gyújtson lámpát. Szólt a kereskedő, mire a betörő felcsavarta a villanygombot és most már villany fény mellett dolgozhatott. A kassza kulcsát meg is találta, amellyel a pénzszekrény ajtaját kinyitotta. A szekrényből még nem lehet biztosan tudni, hogy mennyi pénzt vittek el. Azt hiszem 3800 koronát.

Hogy néztek ki a betörők.

Amíg a betörők közül egy az édes atyám előtt állt, egy a kasszát fosztogatta, egy pedig az én szobámban tartózkodott, amennyire lehetett megfigyeltem őket. Munkások lehettek. Lerongyolt ruha volt rajtuk, de látszott, hogy ezeket a ruhadarabokat csak erre az alkalomra vették fel. A banda egyik tagja egy *hosszú vékony szőke* alak volt. Ez parancsolt a többieknek. A másik *alacsony barna feketebajuszú sovány* alak volt. A harmadik szintén *alacsony* termetű volt, ennek az arcát azonban nem láttam, mert háttal volt felém fordulva. A betörők közül kettő mezitláb, egy pedig barisnyában volt. A három alak oly igénytelen teremtés volt, hogy ha az öcsém idehaza lett volna mind a hárommal elbánt volna a fegyverek dacára is. De így nem lehetett tenni semmit. Mikor a kasszát kifosztották, a magas szőke alak ismét felénk fordult:

— Egy óráig ne merjenek szólni, mert különben lövök.

Ezután a betörők közül kettő kimenekült, addig a magas szőke alak ott állott felénk fordulva, revolverrel. Majd ez is utána ment a társainak.

A betörők egyikét felismerte a cseléd.

A betörők ezután a folyosón végigfutva, az udvarra, majd az utcára menekültek. Az utcaajtóban ott állott Grünstein Béla, aki akkor jött haza.

Az utcaajtót bezárva találta és azért várt. Mikor meglátta a gyanús alakokat a kapun kiugrálni, megszólította őket.

— Mit keresnek itt? Kicsodák maguk!

— Semmi köze hozzá! — felelték röviden a betörők és ezzel lefele futottak a Beöthy Ödön-utcán.

A megrémült családtagok ekkorra már ijedségükből magukhoz tértek és az ablakon kiáltottak:

— *Tolvajok! Segítsé!*

A segélykiáltásra egymásután nyitak ki az ablakok és jöttek elő az álmukból felvert emberek. Grünstein Béla egyenesen a Szent László téren levő rendőrszobához futott. A rendőr, Lovas Lajos, azonban addig nem mozdult a helyéből, míg Grünstein Béla részletesen el nem mondta a történeteket. Mire azonban a rendőr előjött, már akkor a betörőket nem lehetett látni, holott, ha az első hívásra nyomban a helyszínre fut, még sikeresen üldözhetné volna őket, mert jó ideig látták a futó alakokat. A betörőkről ekkorra már megállapították, hogy azok nem is bárman, hanem négyen voltak.

A negyedik betörő a lakásban a cseléd mellett maradt.

Mikor ugyanis a betörők a lakásba hatoltak, a cseléd felébredt és a szomszédos szo-

bában aivó német leányt köllötte fel, majd segítségért akart kiáltani. Ekkor azonban a betörő revolvért szegezett neki.

— Hallgasson, mert lelövöm.

Ezután a betörő állandóan ott is maradt a cseléd mellett. A cseléd ebben az alakban felismerte ifj. Scheller Károly ablak és parket tisztítót, aki pár héttel ezelőtt több napig dolgozott a lakásban és így teljes jártassággal birt.

A hajszja.

A betörők elmenekülése után Székely Lajos nyomban a telefonhoz futott és a dologról értesítette a rendőrséget. A telefon jelentés után Vass Károly és Pajna Miklós rendőrök nyomban a helyszínre mentek és onnan újabb segítséget kértek. Ekkor Kemény Ignác rendőralkapitány három rendőrrel a helyszínre ment és a kapott felvilágosítások után széles körben tették meg a szükséges intézkedéseket.

Kemény Ignác alkapitány a pályaudvart vizsgálta át, a vámokhoz rendőröket küldött, ő maga pedig kocsin indult a külvárosba. A rendőrök raziát tartottak a külvárosban, felkattak minden gyanús helyet, feljárták a mulatókat, de semmit sem találtak.

E közben megvirradt és az ébredő Nagyváradon pár perc múlva egyébről sem beszéltek, mint a vakmerő rablásról. Gerő Armin főkapitány maga vette kezébe a nyomozást és nyomban táviratoztak az összes szomszédos városok rendőrségének a dologról. Eddig azonban még semmi eredmény nincs.

A rendőrség azt hiszi, hogy a cseléd által felismerni véit Scheller Károly volt tényleg a betörés szervezője. Scheller Károly lakásán meg is jelent a rendőrség, azonban Schellert nem találta otthon, mert elutazott.

A bűnjelök.

A betörők igen óvatosan jártak el. Olyan bűnjelt, amelyről következtetni lehetne nem hagytak hátra. A folyosón mindössze egy közönséges cipőgombolót találtak. A folyosóra az elrabolt pénzből megtaláltak egy darab 50 koronást, az udvaron pedig egy darab 10 koronást. Ez az egész bűnjel.

A rendőrség reggel a külváros felé hajszolta a betörőket, déltele azonban megváltoztatták az irányt, mert a betörők által elvitt pénzeszekrény kulcsát Kossuth Lajos utcán találták meg.

A rendőrség nagy apparátussal folytatja tovább a nyomozást.

Biharmegye virilisei.

Biharmegye legtöbb adót fizetők névsorának harmadik részét az alábbiakban adjuk.

Juricskay Zoltán Rikod 1195 89, dr Sámson Márton Nagyvárad 1190 28, Balázs Ödön birtokos M.-Homorog 1183 71, Dines Lajos B.-Szentmárton 1173 85 Moldoványi Ferenc bérlő Nagykereki 1160 35, Lévy József kereskedő Nagyszalonta 1158 50, Klein Károly bérlő Nagyrábé 1155 71, Tamásfalvi Tóury Ignác kir. közigazgató Belényes 1141 62, Szöllőssy Ernő orvos Nagyvárad 1148 80, Reich Henrik bérlő Vajda 1142 09, Weinberger Márton birtokos Derecske 1140 39, Bessenyei Zoltán birtokos Erdőgyarak 1136 52, Weinstein Márk kereskedő Belényes 1130 99, Leszkay János birtokos Berettyószentmárton 1124 88, Sternberg Lázár birtokos Fugyivásárhely 1122 10, Selczer Armin Fugyivásárhely 1122 10, Stern Vilmos Fugyivásárhely 1122 10, Kenyeres Artur Berettyószentmárton 1120 39, id. Csete Mihály Nagyszalonta 1118 11, Zs. Szabó János Csökmő 1117 21, Nadányi Jenő birtokos Kisszántó 1116 07, Buday József ügyvéd Derecske 1113 34, Kernács János fűrdőbérlő Hájó 1109 10, Fodor Lajos kereskedő Nagyvárad 1104, Berger Gyula birtokos Nagyvárad 1101 74, Racsek János birtokos Tépe 1087 91, Kohn Benő birtokos Biharkeresztes 1080 91, Balogh Elemér megyei t. főjegyző Nagyvárad 1072 53, Balogh Tihármér birtokos B.-Ujfalu 1072 53, Bugler Gyula birtokos Kismarja 1071 65, Lichtmann Menyhért bérlő Monospetri 1067 40, Grünér József bérlő Bojt 1063 99, Makay János birtokos Tamáshida 1052 78, Szatmáry Király Andor ár. ülnök Nagyvárad 1047 50, Fráter Kálmán orvos Erőmhálvafalva 1037 52, R. Juhász János birtokos Furta 1036 79, Boicz Konstantin birtokos Belényes 1035 86, Pollák János birtokos Nagyszántó 1028 04, Bartos Adorján birtokos Stalárd 1025 12, Csete József bérlő N.-ábrány 1024 87, Dráveczkzy Pál Gálospetri bérlő 1013 20, Dráveczkzy Gyula bérlő Gálospetri 1013 20, Németh Jenő bérlő 1013 02, dr Balázs Bertalan bérlő Debrecen 1002 22 korona.

Kálmánch Mihály Nagyszalonta 993 96, Karácson Zsigmond Földes 992 20, Ernst Péter magánzó Debrecen 989 41, Weisz Lajos kereskedő Sarkad 987 78, Berger Mór kereskedő Margita 986 18, Kinter Mihály birtokos B.-Ujfalu 984 04, Strasser Alfréd bankár Bécs 976 99, Neufeld Lipót birtokos Paptamási 971 34, Kornstein Emil bankigazgató Nagyszalonta 966 03, Beck Károly Gáspár birtokos Hollószeg 964 09, Bögler Vilmos bérlő Cséfa 960 26, Schwartz Gyula bérlő Bihar 959 70, Kiss Miklós bérlő Eradony 947 26, Gy. Pálly Balázs bérlő Komádi 944 90, Sártory Dezső birtokos Hosszupályi 930 28, Csanak Jenő bérlő Mezőpetárd 924 40, Pataky Sándor lelkész Erőkörtvélyes 907 18, Olasz József járásbíró Székelyhid 906 74, Kepes Miklós bérlő Bakonszeg 905 80, Gerlach Mihály téglagyáros Margita 901 23 K.

Titokzatos öngyilkosság.

Egy fiatal asszony halála.

Nagy feltűnést keltett tegnap este Magyarcséken egy öngyilkosság, melyet egy alig három napos fiatal asszony követett el ismeretlen okok miatt.

Horváth István magyarcsékei betétszerkesztési hivatalnok vasárnap tartotta esküvőjét *Ordóghuton*. A fiatal asszonynyal hétfőn érkezett Magyarcsékére Horváth, aki már előzőleg megfelelően rendezett be ott egy két szobás lakást. Horváth kedden, szerdán külömlaklatokra volt kiküldve *Venterre*. Horváth rendszeren a reggeli vonattal szokott elutazni és az estelivel tér haza. Ilyenkor mindig a kapuban szokott rá várni fiatal felesége. Tegnap este is a rendes időben érkezett haza a vonattal és egyenesen haza ment. A kapuban azonban nem volt senki. A fiatal férjnek nem volt feltűnő a dolog, mert azt hitte hogy valamelyik ismerősénél van a felesége és nyomban elindult, hogy felkeresse.

Sorra járta valamennyi ismerősét, azonban feleségét sehol sem találta. Ekkor már nyughatatlan lett Horváth és egy tanulóval betörtette az ablakot, s a tanuló beküldte a szobába. A szobában borzalmas látvány tárult a fiatal férj elé. Alig három napos felesége ott függött élettelenül a szoba gerendáján. Horváth a látványtól elájult. Az esetnek csakhamar híre futott az egész községben, ahol mindenütt nagy feltűnést keltett az eset. A hullát csak órák múlva lehetett levágni, mert a községben nem volt orvos.

Az öngyilkos levelet hagyott hátra, amelyben azonban tettének okát nem említi.

Az esetről jelentést tettek a hatóságnak is, mely megindította a vizsgálatot. Eszerint a fiatal asszony borzalmas cselekedetét már a reggeli órákban, mindjárt férjének távozása után követhette el. Napközben ugyanis többször akartak bemenni a lakásába, azonban az ajtókat mindannyiszor zárva találták. A vizsgálat tovább folyik.

Czipő, kalap, harisnya és fehérmű legjobban és legolcsóbban

REICHARD áruháza

özégnél, Fő-utca szereshetők be. Gymnasium, Reál és Polgári iskolai diák sapkák.

TORNA CZIPŐK. 115

UJDONSÁGOK.

* **A király Budapesten.** Bécsi tudósítónk jelenti: A király a jövő hó hetedikén fogadja Péter szerb király látogatását. A szerb király a Hofburgban fog lakni és két napig lesz vendég Ferenc Józsefnek. *Október 9-én a király Budapestre jön*, ahol legalább is két-három hétig marad. Dr. *Kerzl*, a király orvosa nagyon meg volt elégedve a legutóbbi gödöllői tartózkodás hatásával és ezért arra kérte az uralkodót, hogy most is lehetőleg hosszabb időt töltsön Gödöllőn.

Legszebb

Felöltök
Bluzok és
Ruhaszövetek

FLEGMAN

áruházában, BÉMER-TÉR.

Hölgyeim!

Kelim, gobelin és
Smyerna ujdonsága-
imra felhivom figyel-
műket. Okvetlen néz-
:: zék meg. ::

TATRAY GUSZTÁV
Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

* **Kereszt és gömbfeltétel.** A nagyváradi gör. kath. székesegyház leégett tornyának újjáépítésével gyorsan haladnak. Az állványerdő közül is ki lehet már venni a torony felső részének alakját. Az állványok közül magasan kiemelkedik az u. n. pipa fa, amelyet a kereszt és gömb felhúzása végett alkalmaztak. Most már nem lesz rá szükség, mert tegnap feltették a torony csucsára az újból megaranyozott ragyogó gömböt és keresztet. A keresztet és gömböt előbb megáldották s azután felhúzták a toronytetőre. A gömbbe a torony renoválására vonatkozó okmányokat helyezték el. Nagy közönség nézte végig a kereszt feltételét.

* **Perczel Dezső nagybeteg.** A képviselőházban ma hirtelen járt, hogy két nappal ezelőtt Perczel Dezsőt a Bécs melletti Badenben, ahova öt nap előtt utazott Bonyhádról, a véredények nagytöke elmeszesedése folytán agyvérzés lepte meg és egy napig eszméletlenül feküdt. Nagynehezen magához térítették, de a nagybeteg állapota ekkor még súlyosabbra fordult: erős szélütés érte. A munkapárt elnökének állapota teljesen reménytelen. Ezzel szemben Bonyhádról azt jelentik, hogy a család Perczel állapotának válságosra fordultáról ma délig nem kapott értesítést.

* **Az időjárás.** A Meteor jelentése szerint, szeptember második felének változási napjai 17—21—22—26 és 30-ra esnek. Legerősebb hatásuk: 13 viharos, igen változó, hűvös; 17 csapadékos; 21 meleg, száraz, 26 szeles, esetleg viharos jelleggel. Az országos meteorológiai intézet jelentése szerint, helyenkint zivataros esők várhatók, lényegtelen hőváltozással.

* **A vaskóhi bányák felélesztése.** A szabadalmazott osztrák-magyar vasúttársaság biharmegyei zártkutatmányában, Vaskók vidékén kezdetét vette a munka. Allandó kirendeltség van kint, amely egy szakember vezetésével alatt hozzáfogott már annak a megállapításához, hogy mennyi vasércet rejt magában az a vörös agyagos föld, amely a vaskóhi járás délkeleti részének jellegét adja. Mint egy szakember nyilatkozott, óriási kvantumokban fekszik a vasérc a föld gyomrában. De pusztán abból a történelmi tényből, hogy a XIII. század óta Vaskóhn mindaddig virágzó kohászat volt, míg a modern vasgyárak és kohók konkurrenciája meg nem ölte, joggal következtethetjük, hogy sok vasnak kell rejtőznie abban a vidékben, amely évszázadokon keresztül ellátott egy kohót és gyárat anyaggal. Nem lehetetlen hogy modernebb alapon újra felvirágozzon a vaskóhi vasipar. Adja az Isten!

* **Kitűnő zenevizsga.** Barabás Bélának, a Huzella-cég derek üzletvezetőjének leánya; Erzsike, aki Szalay Stefánia zongora tanárnőnek volt kiváló növendéke, pár nappal ezelőtt tette le kiütetést a budapesti zeneakadémián az I. évi tanfolyanról a vizsgálaton. A jelenvolt tanárok szívélyesen gratuláltak a vizsgálat meglepő eredményéért Barabás Erzsikének.

* **Tanulmányút Olaszországba.** A magyar kereskedelmi és iparkamarák ez évi október hónapban tanulmányi kirándulást rendeznek Olaszországba, hogy Turinban és Rómában megtekintsék az ott rendezett kiállításokat. A hivatalos kirándulás 9 nap, de ezenkívül megtekinthető Olaszország többi nevezetesebb városa is, mert visszajövet szabadon választható az utirány. A tanulmányi kirándulás, amely a hivatalos 9 napra I. oszt. 475 K, II. oszt. 428 K, nemesak kamarai tisztviselők és tagok, azok családtagjai, hanem az azok által v n

dégül ajánlott más üzletemberek és a közgazdasági élettel kapcsolatban álló más egyének is (pl. szakírók, technikusok stb.) részt vehetnek. Jelentkezések az alulírott kamaránál legkésőbb folyó hó 20-ig eszközlendők; ugyanott részletes felvilágosítások is nyerhetők. Nagyvárad, 1911. szept. hó 13. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara: Huzella Gyula kir. keresk. tan. elnök. Dr. Sarkadi Lajos kamarai titkár.

* **Betegség miatt a halálba.** Tegnap meghalt a biharmegyei közpórházban Nagy Imre 45 éves esztári lakos. Nagy Imrét folyó évi augusztus 16-án egy lött sebbel szállították be a biharmegyei közpórházba. Miután sérülése életveszélyes volt, a rendőrség jegyzőkönyvileg kihallgatta. Kihallgatása során előadta, hogy idült tüdőbaja miatt öngyilkosságot követett el. Most hogy Nagy meghalt a közpórház értesítette a királyi ügyészséget, mely a temetési engedélyt megadta.

* **Szerencsétlenség vagy büntény?** Titokzatos eset foglalkoztatja a gyantai csendőrséget. A szomszédos Tenkeszép lakos közszéplak mellett vasuti töltésen ugyanis fegyverrel este a vasúti pályavizsgáló körben egy összeroncolt férfi hullát talált. Rögtön szerencsétlenségre gondolt és sietett jelentést tenni a csendőrségnek. A gyantai csendőrség a nyomozást megindította és a vizsgálat során kintunt, hogy a hullát Halász Péter 50 éves tenkeszép lakosé. Miután azonban büntény is foroghat fenn, a csendőrség ez irányban is nyomoz és az esetet bejelentette a nagyváradi királyi ügyészségnek.

* **Két éves anyagilkos.** Megrendítő döbbenetes tragédiákat produkál sokszor az élet. Megrendítő, döbbenetes tragédiákat, melyeknek szinte kacagatóan fájdalmas kontrasztja van. Ilyen szomorú, megrázó tragédia játszódott le tegnap délután Magyargyepes községben. Zsurkucs Flóra két éves gyermek ott játszadorott csöndesen, egymagában a konyhában, míg anyja mellette a háztartási dolgokkal foglalkozkodott. A konyha egyik sarkába egy megtöltött, kétsősű vadászfegyver volt támasztva s a csöpp gyermek odatipegve játszani kezdett az életöltő szerzőmál. Játék közben parányi kezével elrántotta a ravaszt s a következő pillanatban rémes sikoltással, vöröstejjel esett össze az édes anyja. A szerencsétlen asszony fél fejét teljesen összeroncolta a sörétes lövedék s egy napi rettenetes kínlás után tegnap este meghalt. A vizsgálat megindult arra nézve, hogy a borzalmas szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

* **A tűzmadó.** Sarkadkeresztúr csöndes népét izgalmas, döbbenetes eset tartotta már huzamosabb idő óta izgalomban. Csöndes, lágyan elpihenő nyári esték opálos egere lángszármu tűzrózsák szökkentek föl, hol itt, hol ott vilant fel rőt lobogással a vörös kakas s a megrémült emberek reszkető félelemben hajtották álomra a lerobotolt nap után fejüket, hiszen nem tudhatták, vajjon nem az ő csöndes, boldog is fészéküket dulja-e föl valami démonias lelkületű gazember, vagy elborult emő szerencsétlen gyújtogatása. Mert hogy gyújtogatás eredménye volt a feltűnően gyakori tűzeset, az most már kétségtelen, de már akkor is minden körülmény e föltevés mellett szó t Hosszu ideig tartó, tágas megfeszített nyomozás eredményeként végre sikerült a csendőrségnek Germán János ottani lakos szemében a veszedelmes gonosztevőt kézrekeríteni. A vallatás alkalmával töredelmesen beismerte mindent s elmondotta, hogy ő volt az, aki a napokban Fatkás Flóra, Patkás György és Patkás Tótyer szerűjét fölgyújtotta, amikor is úgy a szérű, mint a közlben volt lakóház porig égett s a szerencsétlen emberek hajléktalan koldusok lettek, sok évi keserves munka árán összekuporgatott vagyunkájuk a lángok martaléka lett. Arra a kérdésre, hogy mi indította őt erre a tetterre, azt felelte:

— Hadd melegegjenek az oláhok!
Majd további faggatásra elmondotta, hogy tettének elkövetésére Ónodi Albert ottani kocsmáros bujtatta fel, aki már régebb idő óta

pörben áll Patkásékkkal s nekik ebből kifolyólag haragosuk s ezért állítása szerint Ónoditól száz-tíz koronát is kapott. A csendőrök vállatára fogták Ónodit, aki azonban határozottan tagad mindent, de különben is Germánnak a vallomása annyira zavaros és ellentmondó s általában egész viselkedése egy megbomlott, elborult lélek torz tengődését tükrözi vissza, hogy minden valószínűség szerint nem gonosztevővel, de piromániákkal állunk szemben. A nyomozás mindamellett abban az irányban is energikusan és széles mederben folyik.

x **Itt a vadászat!!** Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezz be szakembertől, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készíttve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert rendszeren később bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. Sauer-féle fegyverek eredeti gyári árában megjegyék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak LADÁNYI JÓZSEF puska- és fegyverészénél kaphatók eredeti árában. M. kir. lőporáruda. Telefon 269. Nagyvárad, Rákóczi-ut.

x **À LA GERBEAUD** színházi cukorkák kizárólag csak Assódy-nál, Kossuth-utca és Cukorkakirálynál Kort-utcán kapható eredeti csomagolásban, I-es 2 K, II-es 1 K, III-as 50 fill. Kiváló finom, jó minőségű a cég neve garancia. Minden csomag az Assódy név olvasható. : : Telefon 635. 550

x **Csillár és fémáru gyártási telep:** Nagyvárad Iroda s raktár Szt. János-utca 1. Bémer-tér 3. Telefon 556. Készítik a legizoláltabb kivitelben modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy petroleumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizálása; villamos motor, világítási és csengő berendezések a legolcsóbban. Kiváló tisztelettel STERN ADOLF. 33

x **Habig kalapok, Fownes keztyűk, angol cipők egyedüli raktára**
RÓTH M. UTÓDÁNAL.

x **Casinók,** olvasókönyvek, népi, önképző, könyvtárak, valamint szakszervezetek igen gondos és előnyös kiszolgálásban részesülnek. Benkő Arthur könyv és papír keresk. modern antiquariumában, Nagyvárad, Rákóczi-ut 10.

x **Ert. sítés.** Vevő közönségünk nagyobb kényelmére szeptember 1-én Zöldfa-utca 40. sz. a. Dr. Munk-házban új detail elárúító üzletet rendeztünk be. Helybeli fióküzleteink tehát 1. Gyárépületben, Kossuth-utca 5. sz. 2. Olaszban, Bémer-tér és Rákóczi-ut sarok (Bázar-épület.) 3. Zöldfa-utca 40. sz. alatt lesznek, ahol gyártmányaink szigorúan szabott eredeti gyári egységárainkon kerülnek eladásra Moskovits Farkas és Tsa cipő és csizmagyár r.-t. Nagyvárad. Telefon 417. sz.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét

folyó év május 1-én helyezte át
míg az építkezés tart Nagy-
várad, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits
házba, az Orsolya zárda templomával
szemben.

Siessünk Radó és Kertész

női divatruházába, Kossuth-utca 2 szám,

ki lettár miatt nagy occa-
siót rendez, hol a következő cikkek
kerülnek olcsón eladásra.

Mosó grenadinok, batistok, selymek,
pouplinok, ruhavásznak, francia delainok,
ruha díszek és még sok más itt fele-
sorolt cikkek. — Most sok pénzt meg-
takaríthatunk, ha menyasszonyi kelen-
gyénket itt vesszük.

TANÜGY.

Előléptetett tanítók. A vallás- és köz-
oktatásügyi miniszter Antal Jenő mezőtelki,
Bekis János gyapjui és Pataki Dávid nagy-
váradai állami elemi iskolai tanítókat a nép-
nevelés terén szerzett kiváló érdemeik elis-
meréséül jelenlegi állomáshelyükön 200 korona
pótlékkal igazgató-tanítókká léptette elő.

TÁVIRATOK.

Földrengés Flórenzenben.

Firenze, szeptember 14.

Ma éjjel 11 óra 29 perckor több he-
ves földrengést éreztek, melyeket hosszabb
rengés követett. A lakosság, különösen a
népesebb negyedekben, kivonult a sza-
badba s az éjszakát a házakon kívül
töltötte.

Forradalom Spanyolországban.

Madrid, szept. 14.

A minisztertanács az ország északi részé-
ben kitört sztrájk ügyében tanácskozára gyűlt
össze és megállapította, hogy a sztrájk forra-
dalmi jellegű. Minthogy Bilbaóban a polgári
hatalom nem tudja a zavargásokat megfékezni,
a kormány elrendelte az ostromállapot kihir-
detését.

Biscayában a zavargások annyira elfajultak,
hogy az egész félszigeten felfüggesztették az
alkotmányos garanciákat. A kormány 10000
főnyi katonaságot küldött oda a zavargások
megfékezésére. Canajelas miniszterelnök kijelen-
tette, hogy ha kell, 70.000 főnyi katonaságot
küld oda. Az egész országban óriási nagy az
izgalom. S csak csoda akadályozhatja meg az
expoloziót.

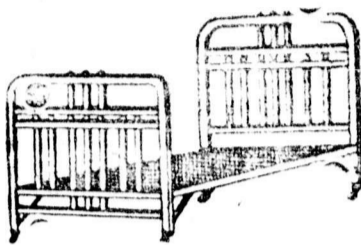
Imádkoznak a Madonnához.

Catania, szept. 14.

Az Aetnának immár 76 új krátère van. A
lávatölyam, a mely 10—15 méter magas, már
egészen az Alcanzara folyóig terjed. A hőség
óriási. A nép azzal a követeléssel állott elő,
hogy a cataniai templomban őrzött *Madonna
Bella Cetena* csodatevő szobrát állítsák a láva-
tölyam elé. *Acì Reane* püspök ma Cataniába
érkezett és teljesítette a nép kívánságát. Több

ezer főnyi processzió élén kivitte a csodatevő
szobrot a lávatölyam elé. A szobrot a kijelölt
helyen fölállította s most sok ezernyi tömeg
várja a csodát: a lávatölyam megállítását. A
térden állva imádkozó nép könyörgő jajveszé-
kelése messzire elhallatszik.

Vas és rezubitor

gyári rakári

Székrenyagy 3 matraccal 20 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarmiss 4 korona

Gyermekagy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

SZÍNHÁZ.

A színház vasárnapja. Vasárnap dél-
után Gyöngyi régi énekes bohózatát ujtja föl
a színház, az Uj honpolgárt. Este a Babuska
kerül előadásra, a régi pompás szereposztásban,
amely annyi és annyi estén diadaira vitte
Fallnak e pompás opetettjét.

NYILTTÉR.

Fodrász üzlet átvétel.

Ezton is tisztelettel hozom szives tudomá-
sára az utazó és a Rákóczy ut környékén
lakó n. é. közönségnek, hogy Rákóczy-uton (Gec-
liczy-palota) lévő Sárközy-féle fodrász üzletet
megvettem s azt a higénikus követelmények-
nek megfelelőleg e hó 17-étől saját nevem
alatt tovább vezetem.

Amikor ezt szives tudomásul adom, hivat-
kozással arra, hogy segédeskedésem idején
mindig elsőrendű üzletekben dolgoztam. Itt
Nagyváradon is évek óta a Léway-féle, most
legutóbb a »Sas« fodrász termében voltam, ez
garanciát nyújthat, hogy igen tisztelt vendé-
geimnek a legfinomabb, legelőzékenyebb és
legtisztább kiszolgálást adhatom.

Becsés pártfogásukat kérve tisztelettel
vagyok:

Zsigován János,
fodrász.

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával
művészikivitelben szájpaddás
nélkül is készít **kitünő hir-**
nevé

Fogműtermében

Öz. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

KÖZGAZDASÁG.

— **Elhalasztott közgyűlés.** A magyar-
országi pénzügyintézetek orsz. szövetkezetének bi-
harmegyei közetének közgyűlése közbejött aka-
dályok miatt szeptember 7-ről bizonytalan időre
elhalasztotta.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése.

Budapesten

A gabona-tőzsdén tegnap nagyon lanyha
volt az irányzat. Készáru forgalom hatvankettő-
ezer mázsa 30 fillérrel olcsóbb árak mellett.

Határidők zárata:

Aprilisi buza (1912)	— —	11 98
Októberi buza	— —	11 70
Októberi rozs	— —	10 15
Októberi zab	— —	8 30
Májusi tengeri (1912)	— —	9 28

Budapesti értéktőzsde

Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiók-
jának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	837—
Osztrák hitelrészvény	— —	648—
Jelzálogbank	— —	484—
Leszámitoló és pénzváltó	— —	573—
Salgótarjáni köszén	— —	685—
Osztrák államvasut részvény	— —	737—
Közuti vasut	— —	801—
Rimamurányi vasmű	— —	688—
Városi vasut	— —	412—
Beocsini cement	— —	—

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA

Meghívó.

A »Lévai Márton féle könyvkötészet, vo-
nalzó intézet és üzleti könyvgyár részvénytársá-
ság« Nagyváradon, f. évi szeptember hó
27-én délután 4 órakor tartja meg a gyár
üzleti helyiségében

rendes évi közgyűlését,

melyre a t. cz. részvényesek ezennel meghi-
vatnak.*

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése az elmúlt évi
üzlet menetéről.
2. Az igazgatóság számadása és a tisztá
nyereség hovaforrására vonatkozó indítvány.
3. A felügyelő bizottság jelentése az évi
számadás és mérleg megvizsgálásáról, valamint
az igazgatóságnak a nyereség felosztását tár-
gyazó indítványai tekintetében.
4. Az igazgatóság és a felügyelő bizottság
részére adandó felmentvény tárgyalása.
5. Esetleges indítványok.

* 1. Az alapszabályok 15. §-a.

»A közgyűlés érvényesen alakulnak tekint-
hető, ha a személyesen megjelent vagy meghatalmazott
által képviselt részvényesek a forgalomban levő részvé-
nyeknek egy tized részét letéteményezték.«

2. Az évi mérleg, valamint az igazgatóság s a fel-
ügyelő bizottság jelentései az alapszabályok 19. §-a ren-
delkezéséhez képest a társulat hivatalos helyiségében ma
napról közzemlére kitétettek és nyomtatott példányok-
ban a t. cz. részvényesek rendelkezésére bocsájtattak.

Nagyvárad, 1911. szept. 12.

Az igazgatóság

Árverési hirdetmény.

A nagyváradai lat. szert. püspökség erdőségeiben a f. évi makkoltatási jog nyilvános szóbeli árverés és zárt ajánlatok útján a következő napokon fog értékesítettetni:

A vaskóhi uradalomban 1911. évi szeptember hó 19 én.

A béli uradalomban 1911. évi szeptember hó 20 án, d. e. 10 órakor a főerdészi iroda helyiségében.

Az árverés megkezdése előtt a kikiáltási ár, vagy a megajánlott összeg egynegyed része óvadékkul leteendő, vagy a zárt ajánlathoz csatolandó.

A vételár a bánatpénz betudásával az árverés után azonnal vagy legkésőbb 8 nap múlva az uradalom központi pénztárába befizetendő. Az árverési feltételek az uradalmi jószágkormányozásnál, valamint a béli és vaskóhi főerdésznél megtekinthetők.

Nagy-Várad, 1911. szeptember hó 13-án.

Uradalmi jószágkormányozóság.

? ? ? ? ?

— Kalapot akar venni ?

— Inget is ?

— Értem; nyakkendőt is!!

— Harisnyát és sapkát is?!

— Hogy hol veheti meg ezeket legolcsóbban ?!

— Ugy! Nagy választékot is akar!

Akkor menjen

Grosz és Weisz

uri-divat áruházába, Sas-palota, Szent László-téri Passage főbejáratnál.

? ? ? ? ?

2—3 középiskolát végzett fiu
nyomdász tanulónak

felvétetik

Szent László-nyomda
R.-T.-nál.

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szállítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkaért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz. 192

Erdő eladás.

A nagyváradai I. sz. főtisztelendő Káptalan tulajdonát képező s a folyó év őszén tarolás alá kerülő következő erdővágások összes lábbon álló, földfeletti fatömege eladó u. m.: »abriházi« vágás 7-3 kat. hold, a »hegyközujlaki« 21-4 kat. hold, a »tenke-széplaki« 8-7 kat. hold, az »urszádi« 15-8 kat. hold és a »bagaméri-györgyéri« 16 kat. hold vágások.

Az eladás zárt írásbeli ajánlatok útján történik, melyekhez a megajánlandó vételárnak legalább tiz százaléka mint bánatpénz s az alulírotnál beszerezhető eladási feltételek egy példánya okvetlenül csatolandó. Az ajánlatok legkésőbbben a folyó évi október hó 9-ik napjának d. e. 10 órájáig az eladó uradalom központi pénztárába (Nagyvárad, Sal Ferencz-utca 4. sz.) benyújtandók.

Kelt Nagyváradon, 1911. évi szept. hó 11-én.

Török László s. k.
urad. erdőmester.

Utánnnyomás nem díjazatik.

Részvénykicserélési felhívás!

Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi bank és Központi Takarékpénztár r. t. felhívja azon tisztelt részvényeseit, kiknek birtokában Biharmegyei Kereskedelmi Ipar- és Terményhitelbank részvények vannak, hogy ezen részvényeket, szolvénnyel együtt, kicserélés végett az Egyesült intézet Teleki-utcai fiókjánál (Teleki-u. 3.) folyó évi szeptember hó 1-től szeptember 20-ig beszoigáltatni sziveskedjenek.

Minden 3 darab Biharmegyei Kereskedelmi Ipar- és Terményhitelbank részvény helyett 4 darab Egyesült intézeti részvény fog kiadatni.

A beszoigáltatandó részvényekhez jegyzék csatolandó azon nevek felsorolásával, melyekre az új részvényeket kiállítatni óhajtják.

A Központi Takarékpénztár forgalomban lévő régi részvényeinek kicserélése, valamint az Egyesült intézet felemelt új részvénytökejéből jegyzett új kibocsátású részvények kiadása a fent hirdett Biharmegyei Kereskedelmi Ipar- és Terményhitelbank részvények kicserélése után, későbbi időpontban fog megtörténni, miről a tisztelt részvényeseket újabb hirdetmény útján értesíteni fogjuk.

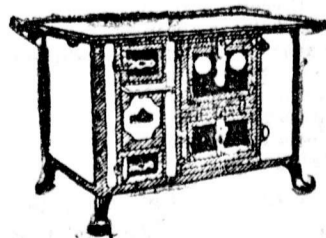
Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár részv.-társ.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszműlakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Perccs-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegaruk állandó raktaron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

**KALYHA
TÁLCZAI
ELLENZŐK
FAKOSARAK
SZÉNTARTOK
NAGY
VÁLASZTÉKBAN**

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek vaskereskedésében N.-Várad, Rákóci-ut.

A Biharmegyei Gazdák Aru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlái betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít hazákra és földbirtokokra 161

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-típusú

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás W o l f r a m lámpa darabja 3.50 kor. 100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa darabja 72 fillér,

tehát 5 százalék kártell áron alul.

Mindenemű **izzólámpa különlegességek**, fényképező lámpák ugyancsak **legolcsóbb áron kaphatók.**

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön helyre épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Értékpapírok

és arótviteli berendezések felszerelését, bővítést, átalakítását, javítását, tisztítását, karbantartását, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden a szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb áron vállaljuk.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletet szolgálunk.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Lévy-palota.

1 üveg Odol	74 kr.
1 > francia szájviz	35 >
1 > száj szagtalanító	50 >
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 >
8 > Thymol	20 >
1 > Stomatol	20 >
1 > téglés Odontin fogpaszta	56 >
1 drb Odontin betét	35 >
1 üveg Picavan	98 >
1 üveg Bay Rum	85 >
1 > Jera violette brillantia	80 >
1 > francia brillantia	15, 29, 35 >
1 > folyékony brillantia	50 >
1 > valódi dió olaj	15 >
1 > kivonat	75 >
1 drb bajuszkőbő	15, 20 55 >

1 üveg Kerpel kézfimomító	88 kr.
1 téglés Margit krém	40 >
1 > Diana krém	65 >
1 drb Dianna szappan	65 >
1 dob Lickner puder	38 >
1 > amerikai porcellán puder	1 frt 20 >
1 üveg amerikai petrol	50 >
1 > Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt >
1 fekete champos	12 >
1 rud rózsá Glycerin szappan	20 >
8 drb francia ibolya szappan	50 >
1 > Kiehlhauser ibolya glicerin szappan	28 >
1 > Speick szappan	28 >
1 > Windsor szappan	38 >
1 tubus kaloderma	28 >
1 > Beloderma kézfimomító	28 >
1 üvegtégely tejcrém	30 >

1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 35 kr
1 Gillette utánzatú borotva készlet	1 > 50 >
1 valódi serte hajkefe	70 >
1 dublé bajuszkéfe	20 >
1 valódi serte ruhakefe	45 >
1 körömkéfe	05 >
1 surolókefe óriási	20 >
1 surolókefe kisebb	10 >
12 drb Royal angol cipő krém	96 >
1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 >
1 > cipőfényesítő flanel	20 >
1 > Jurigatem Zománc	30 >
1 matr vörös gumieső	60 >
Egynegyed Ko Brunz watta	35 >

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját szabványos ellenőrzés, ha személyesen meg nem győződik az árákról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!